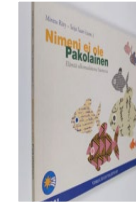

Monimuotoisuus sosiaalialan kentällä

Minttu Rätty, Laurea-ammattikorkeakoulu

Yksilölliset
maahanmuuttajien
tarinat

Maahanmuuttaja
asiakkaana kolmen
maailman ristitulessa

Kohtaaminen ja
moninaisuuden
näkyväksi tekeminen

Maahanmuuttaneet
osana opiskelijayhteisöä

Rasismi
korkeakouluyhteisössä ja
rasismin vastainen työ

SOSIAALIALAN TYÖN YDINOSAAMINEN

MONIKULTTUURISEN SOSIAALIALAN TYÖN VALMIUDET tiedot, taidot, asenteet, toiminta

EETTINEN OSAAMINEN

* asenteet

YHTEISKUNNALLINEN TIETOISUUS JA VAIKUTTAMINEN:

* maahanmuuttopolitiikan tunteminen
* valmius tehdä antirasistista työtä

SOSIOKULTTUURINEN OSAAMINEN (YHTEISÖLLINEN OSAAMINEN)

* kulttuuritietous
* kulttuurien kohtaamisen valmiudet
* tietous omasta kulttuurista ja sen merkityksestä
* ymmärtää yhteisöjen toimintaperiaatteita ja kulttuureita sekä osaa yhteistyössä muiden kanssa vahvistaa ja luoda kansalaisuutta tukevaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

KASVU, ARKIELÄMÄN JA SOSIAALISEN TOIMINTAKYVYN TUKEMINEN: (ASIAKASTYÖN OSAAMINEN)

* valmius tukea maahanmuuttajien kotoutumista
* tietoisuus sopeutumisprosessista/pakolaisuuskriisistä

TOIMINTAJÄRJESTELMIEN TUNTEMINEN (PALVELUJÄRJESTELMÄOSAAMINEN):

* kotouttamispalvelut

REFLEKTOINTI- VUOROVAIKUTUS- JA VIESTINTÄOSAAMINEN

* kulttuurien välisen viestinnän osaaminen
* ”tilan luominen kulttuurien väliselle ymmärrykselle”

TYÖYHTEISÖSSÄ TOIMIMINEN, TYÖN ORGANISOINTI JA JOHTAMINEN, TUTKIMINEN JA KEHITTÄMINEN

* taito toimia monikulttuurisessa työyhteisössä

Tarvitaanko erillistä monikulttuurisuusosaamista vai onko osa sosionomin ydinosaamista ?

Kulttuuri, etnisyys ja superdiversiteetti

- kulttuurin käsitteen monimuotoisuus ja epäselvyys
- kulttuurinen fundamentalismi: maailma jakautuu selviin erillisiin kulttuureihin >< kulttuuri on kooste erilaisista, myös ylirajaisista vaikutteista (Rastas et al 2005)
- Kulttuurit alati muuttuvina ja prosessiluonteisina (mm. Hall 2003, Hannerz 2003)
- Subjektiivinen ja objektiivinen etnisyys
- Superdiversiteetti: muuttoliikkeen ja väestöjen moninaisuus. Mm. Ikä, yhteiskuntaluokka, oleskelulupatyyppi, sosiaalinen pääoma vaikuttavat kotoutumiseen

Kulttuurin merkitys sosiaalialan työssä

- **Kulttuurisensitiivisyys** : halu, kyky ja herkkyys ymmärtää eri taustoista tulevaa ihmistä.
  - tieto kulttuurieroista,
  - huomaavaisuus koskien erilaisia kulttuurisia käsityksiä ja identiteettejä,
  - ymmärrys arvojen ja kokemusten vaikutuksista ihmisen ajatteluun,
  - kunnioitus erilaisia arvoja ja uskomuksia kohtaan
  - kyky toiminnan tilannekohtaiseen sopeuttamiseen.
- **Kulttuurinen nöyryys** (cultural humility)
  - kohdattavan ihmisen arvojen, uskomusten ja kulttuuristen lähtökohtien kunnioittaminen,
  - ihmisen hyväksyminen sellaisena kuin hän on sekä
  - pyrkimys tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen ammattilaisen ja asiakkaan välillä.
  - ammattilaisen omien ennakkoluulojen ja -oletusten tunnistaminen.
- **Intersektionaalisuus**
  - erilaiset sosiaaliset kategoriat, kuten sukupuoli, rotu, yhteiskuntaluokka, seksuaalisuus, toimintakyky ja ikä voivat vaikuttaa yksilön asemaan ja kokemuksiin
  - huomioidaan yksilön kokemuksen sosiaaliset, historialliset ja rakenteelliset kehykset

Lähde: Heino, E. M., & Jäppinen, M. (2022)

Antirasistinen työnote

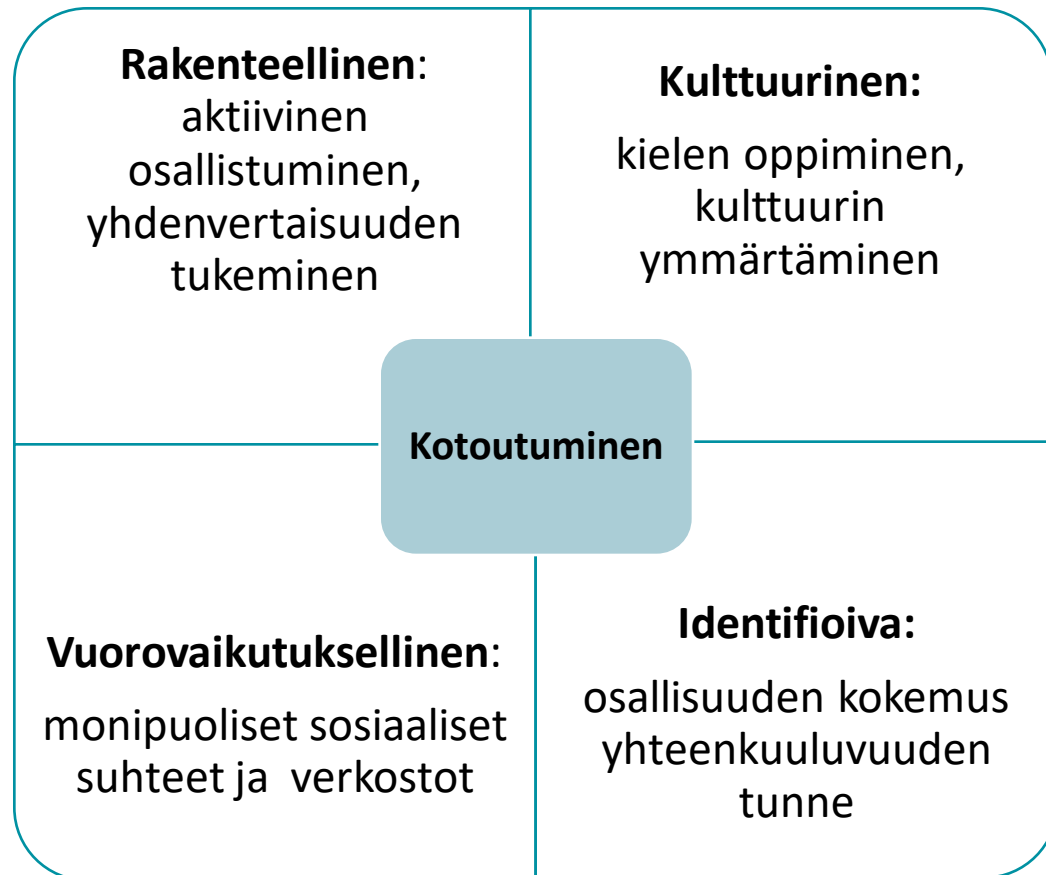
- Rasismi on sosiaalinen, kulttuurinen ja poliittinen prosessi, jossa – tahallaan tai tahattomasti – tietyt ihmisryhmät määritellään alempiarvoiseksi etnisyyden perusteella
- **Arjen rasismi** on vihamielisen huutelun ja nimittelyn lisäksi myös muun muassa mikroaggressioita, eksotisointia ja holhoavaa suhtautumista. Kaikki teot, joka koetaan rasismiksi.
- **Mikroaggressio** on tahallinen tai tahaton kommentti tai teko, joka vahvistaa ja ylläpitää rasistisia tai muuten syrjiviä stereotyyppioita ja samalla toiseuttaa.
- **Kulttuurillinen rasismi**: rodullisen valtajärjestelmän ylläpitämistä ja rasismin normalisointia.
- **Rakenteellinen rasismi** on yhteiskunnan toimintaan, lakeihin, palveluihin ja instituutioihin piiloutuvaa syrjintää, joka etnistä eriarvoisuutta
- **Antirasistinen työote arjen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla**
- [Mitä on rasismi? - Monikulttuurinen.fi](https://www.monikulttuurinen.fi)

Kotoutuminen

- **Kotoutuminen** = maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät.
- **Kotoutumisen edistäminen*** = kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Kotoutumisen edistämiseen kuuluu myös **yhteiskunnan vastaanottavuuden** edistäminen.

Kotoutumisen kaksiraiteisuus:

- maahanmuuttajien kulttuuriset oikeudet
- Monet asiat säilyvät muutoksen keskellä

Kotoutumisen kaksisuuntaisuus:

- Yhteiskunnan muutos
- Palvelujärjestelmien ja yhteiskunnan toimintojen muutos yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja palveluiden sujuvuuden varmistamiseksi

Lähteet

- Bäckman, L., & Pöyhönen, S.** 2019. Superdiversiteetti ja muuttoliikkeet. Siirtolaisuus, 45(2), 20- 22. <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/8935>
- Förnäs, J.** 1998. Kulttuuriteoria. Vastapaino
- Hall, S.** 2003. Monikulttuurisuus. Suom. Mikko Lehtonen. teok. Lehtonen, Mikko & löytty, Olli. toim. Erilaisuus. Tampere: Vastapaino.
- Heino, E. M., & Jäppinen, M.** 2022. Näkökulmia kulttuurin merkityksiin sosiaalityön käytännöissä ja tutkimuksessa. Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti, 30(2), 174–181. <https://doi.org/10.30668/janus.112106>
- Hiitola, J ; Alastalo, R; Esberg, Anis, M & Turtiainen,** 2018. Maahanmuutto, Palvelut Ja Hyvinvointi: Kohtaamisissa Kehittyviä Käytäntöjä. Tampere: Vastapaino.
- Keskinen, S., Seikkula, M., Mkwesha, F., Aghayeva, U., & Sinkkonen, A.** 2021. Rasismi, valta ja vastarinta: Rodullistaminen, valkoisuus ja koloniaalisuus Suomessa. Gaudeamu
- Räty, M.** 2009: Monikulttuurisen työn valmiudet sosiaalialalla : sosionomikoulutuksen näkökulma. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/76522>
- Saukkonen, P.** 2020. Suomi omaksi kodiksi: kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Gaudeamus.
- Thl, 2020.** Kulttuurisensitiivinen työote [Kulttuurisensitiivinen työote - THL](#)